

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Hvmanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthvmæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 2. Vtrum peccata dimissa redeant per ingratitude[m], quæ peculiari modo est in quatuor generibus peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

tione diuina, tanquam digna pœmio, nisi obstaret indignitas personæ: unde nõ requiritur aliud, quàm vt ea indignitas tollatur. Peccata autem per pœnitentiam omnino delentur, sic vt non amplius apud Deum maneant. Secundò: Quia merita illa nõ fuerunt remunerata; unde merito reuifcunt. Peccatum autem per pœnitentiam ex Christi meritis fuit compensatum, unde non potest redire. Tertio: Quia Superexaltat seu superat misericordia iudicium: Iacobi 2. v. 13. Misericordies enim eius super omnia opera eius. Pſal. 144. v. 9. Ad Secundam Confirmationem: Respondeo Prophetam loqui de impio, qui conuertitur, & manet iustus; huic enim nihil oberit impietas pœterita ad vitam æternam: & de iusto, qui peccat & manet in peccato, cui nihil proderit prior iustitia ad salutem. Unde hæc sententia nihil ad præsentem quæstionem.

Obijciatur Tertio: Ingratitudinis mensura est beneficium: atqui beneficium remissionis tantum est, quantum est peccatum remissum: ergo ingratitude illa tanta est, quantum erat peccatum remissum: ergo peccatum remissum redit, saltem secundum æqualem malitiam & reatum.

Respondeo: Esti ingratitude mensura sit beneficium, non tamen est tanta, quantum beneficium, sed longè minor: Potest enim quis eidem beneficio esse multum, & parum ingratus, ratione peccati, quo plus vel minus peccat contra benefactorem; quò fit, vt hæc malitia raro sit mortalis.

D V B I V M.

An saltem per potentiam absolutam Dei fieri possit, vt peccata remissa integrè redeant?

Respondeo & Dico Primò: Si ita fiat remissio, sicut modò reipsa fit, nempe absolute & independentè à futuro euentu, nõ possunt villo modo redire. Ratio est: Quia non potest Deus homini inferere malitiam, v. g. furti, vel fornicationis, sed hæc necessario oritur ab actu libero hominis: ergo si homo rursus non committit hæc peccata, impossibile est eorum malitiam redire.

Dico Secundò: Si tamen alio modo fiat remissio, poterunt redire; vt rectè Scotus dist. 22. ar. 1. Posset enim Deus remittere peccata sub conditione, nisi rursus contingat illum peccare, & sic applicare merita Christi: quo posito, si rursus homo peccauerit, irrita censetur tota prior remissio, & vniuersa peccata priora ita reddent eum obnoxium, sicut antè. Quod patet à simili ex condonatione debiti, vel iniuriæ inter homines; quæ fieri potest, & sæpè fit, sub conditione; quæ posita, censetur irrita.

ARTICVLVS II.

Virum peccata dimissa redeant per ingratitude, qua peculiari modo est in quatuor generibus peccatorum?

Respondetur: Peccata remissa redire secundum circumstantiã ingratitude per omne peccatum mortiferum: sed præcipuo quodam modo per quatuor genera peccatorum, nempe

per odium fraternum, quo fratri veniam petenti nolimus ignoscere: per apostasiam à fide: per contemptum confessionis: & per dolorem de penitentiã habitã. Ratio est: Quia hæc peccata peculiariter repugnant remissioni peccatorum. Vide D. Thomam.

D V B I V M.

Virum maius peccatum sit, quòd committitur contra innocentiam, an quòd contra beneficium remissionis peccatorum?

Scotus dist. 22. arti. 3. & Caietanus hic putant maius esse peccatum, quòd contra innocentiam fit, quia tunc innocentia est maius beneficium, quàm remissio peccatorum, Contrarium videtur sentire D. Thomas hic ad 3. & Dominicus Soto dist. 16. quæst. 1. art. 2.

Respondeo & Dico Primò: Si loquamur de innocentia, qualis erat in primo homine, peccatum contra talem innocentiam maius est, quàm contra beneficium remissionis peccatorum. Ratio est: tum quia facilius poterat illud peccatum vitari; tum quia hoc peccatum spoliavit hominem longè pluribus bonis, imò totum genus humanum perdidit.

Dico Secundò: Cæteris paribus maior est ingratitude, & maius peccatum est peccare post remissionem peccatorum, quàm contra innocentiam. Dico cæteris paribus; vt si par sit imbecillitas, & non sequantur alia mala.

Probat: Quia est innocentia in se sit maius bonum, quàm remissio peccatorum, tamen remissio peccatorum absolute est maius beneficium. Nam beneficij magnitudo non tam spectatur ex rei magnitudine, quàm ex comparatione eius ad dantem & accipientem: v. g. Maius beneficium est, si pauperi & inimico des panem & aquam, quàm si diuiti & amico des lautum prandium. Sic si rex ignoscat facinoroso pœnã capitis, maius beneficium est, quàm si obsequioso det aliquod officium. Pari modo maius absolute beneficium est remissio peccatorum, quàm innocentia: quia illa præstatur indigno & hosti, hæc autem datur ei qui non erat quidem dignus, sed neque etiam erat posituè indignus, nec hostis. Itaque peccatum post remissionem est maius, quàm peccatum post innocentiam, quia contra maius beneficium. Adde: peccatũ, quod quis committit post remissionem peccatorum, etiam committit post innocentiam: unde non solum est contra beneficium remissionis, sed etiam contra beneficium innocentie. Nam omne peccatum, quod committit homo in vita, est contra omnia beneficia quæ ei Deus præstitit; nam ad omnia præbet se ingratus: quare est etiam contra primum beneficium, quo ei præstitit innocentiam in baptismo.

Petes: An hæc ingratitude, qua quis post remissa peccata, denuò peccat, sit necessario consistenda?

Scotus d. 22. q. 1. arti. 3. putat necessario esse explicandam in confessione hoc modo: Antè grauitèr Deum multis peccatis offenderam, & puto me fuisse consecutum veniam; unde nunc rursus peccando, tanto beneficio fui ingratus.

Respondeo & Dico Primò: Quando ingratitude est speciale peccatum, est necessario eòstenda; vt

8
Quomodo beneficium sit mensura ingratitude.

9
Si absolute remittantur peccata.

Si sub conditione.

11
Scotus affirmat.

D. Thomas negat.

Videtur maior ingratitude peccare post remissionem peccatorum, quàm post innocentiam.

12
An hæc ingratitude sit necessario consistenda.

Scotus,

da; vt

da, vt si quis longo admodum tempore nullas Deo gratias egit, si beneficia illius contempserit vel etiam parui fecit, si aliquid in contemptum Dei vel eius beneficiorum fecit. Est communis sententia Doctorum.

Dico Secundò: Quando ingratitude non est peccatum speciale, sed duntaxat circumstantia peccati, non est necessariò confitenda. Est etiam communis Doctorum. Et ratio est, quia etiam addat

aliquam nouam malitiam super malitiam peccati, non tamen tanti est momenti vt per se sit mortalis. Adde, quòd nec fideles confueuerunt se de hac circumstantia accusare, nec confessarij eos interrogare. Bonum tamen est eam explicare ad maiorem humilitatem.

De Articulo 3. & 4. Vide D. Thomam. Possunt autem hi facile ex dictis expediri?

Q V Æ S T I O L X X X I X.

De recuperatione virtutum per Pœnitentiam.

D V B I V M.

Circa quinque primos Articulos,
*Vtrum per Pœnitentiam restituatur homini
tota gratia pristina, & omnia merita
qua habuit prius?*

¹
Varia
sententia.

² Thomi-
stam, ca-
que duplex.

De Soto.

Sententiæ de hac re sunt variæ & obscuræ. Prima est, Thomistarum, gratiam & merita priora solum redire secundum mensuram pœnitentiæ. Quod potissimum dupliciter explicatur. Quidam enim id intelligunt comparando dispositionem, quam quis habet, ad summam dispositionem seu pœnitentiam quam homo per auxilium speciale potest elicere. Ita Dominicus Soto in hunc articulum. V. g. summa pœnitentia seu contritio, quam homo potest elicere, sit decem graduum, merita autem & gratia prior sit triginta graduum. Quare si hanc totam contritionem decem graduum præstes, restituentur tibi omnia merita & omnis gratia pristina, præter illam gratiam quæ illi dispositioni per se respondet, quæ sit decem graduu. Vnde habebis quadraginta gradus. Si dimidiam autem contritionem, scilicet quinque graduum, elicias dum resurgis à peccato, restituetur tibi dimidium meritorum & gratia prioris, scilicet quindecim gradus, præter eam gratiam quæ per se illi dispositioni respondet, quæ est quinque graduum; itaque habebis viginti gradus. Si autem duos tantum gradus pœnitentiæ cum dimidio habeas, restituentur tibi septem gradus cum dimidio pristinorum bonorum. Addit Dominicus Soto, non solum primam illam pœnitentiam, quæ resurgis, hanc vim habere; sed etiam sequentia opera bona, ita vt simili modo & proportionem restituant reliquum gratiæ & meritorum pristinorum, quando per primam pœnitentiam non fuerunt integrè restituta.

Alij intelligunt restitui merita pristina & gratiam priorem secundum mensuram dispositionis, comparando illam pœnitentiam seu dispositionem quæ quis resurgit, non ad summam, quam quis per auxilium speciale potest elicere, sed ad eam quæ commensuratur pristinae gratiæ: vt pristina gratia sit 30. graduum, pœnitentia huic commensurata sit contritio etiam 30. graduum. Itaque qui resurgit per pœnitentiam triginta graduum, recuperat totam gratiam & merita præcedentia, præter illam gratiam quæ illi dispositioni per se respondet. Qui autem resurgit per pœnitentiam quindecim graduum, recuperat solum quidecim gra-

dius pristinae gratiæ & meriti. Qui verò per pœnitentiam vnus gradus resurgit, solum recuperat vnum gradum pristinae gratiæ & meriti; reliquum autem sensim recuperabit operibus sequentibus.

Secunda sententia est, homini restitui omnia merita quæ antea habebat; non tamen restitui pristinam gratiam habitualem, sed eam solum recuperari pro mensurâ contritionis. Ita Scotus dist. 22. art. 2. & Durandus in 3. dist. 31. quæst. 2. ad 3.

Tertia sententia est, restitui omnia merita & omnem gratiâ, quæ meritis respondet; non tamen eam, quæ respondet Sacramentis, id est, quæ per Sacramenta est collata. Ita quidam Recentiores.

Quarta sententia est communior, omnem gratiam & omnia merita pristina restitui.

Dico Primò: Non est credibile peccatori pœnitenti eam tantummodò gratiam dari, quæ præcisè respondet eius contritioni. Probat hoc rectè Dominicus Soto: quia hoc non esset virtutes aut merita redire, sed semper manere mortificata.

Dico Secundò: Neutro modo iam explicato in primâ sententia rectè dicitur gratiam & meritum redire secundum mensuram dispositionis.

Probat Primò: Quia contritio illa peccatoris resurgens non est dispositio ad gratiam præcedentem, sed solum respectu gratiæ quæ ei per se respondet, quæ ordine naturæ sequitur. Vnde D. Thomas art. 5. vocat eam non dispositionem respectu gratiæ præcedentis, sed *remouens prohibens*, siue remouens impedimentum illius gratiæ: ergo non habetur ratio, sit ne illa contritio intensa an remissa; sed solum, an remoueat peccatum, quod prohibebat seu impediabat influxum gratiæ & meriti præcedentis.

Probat Secundò: Speciatim contra modum Soti: Si summa contritio, quam homo potest habere per auxilium speciale, recuperat totam gratiam amissam, & dimidia dimidiam, sequetur plus posse contritionem imperfectam, v. g. quatuor graduum ex paruo auxilio profectam, nempe totidem graduum, quàm contritionem perfectiorem, v. g. octo graduum profectam ex auxilio maximo, vt, sedecim graduum: quod sanè non est rationi consentaneum. Patet sequela: Quia contritio quatuor graduum in eo casu erit summa, quæ cum auxilio illo diuino potest haberi, ac proinde recuperabit totam gratiam: contritio autem octo graduum solum erit dimidia respectu illius, quæ cum auxilio sedecim graduum haberi poterat, ac proinde solum recuperabit dimidium.

Probat Tertiò, contra alterum modum: Si gratia pristina restituitur secundum istum modum, sequetur,

³ Scoti.

⁴ Recentiorum.

⁵ Communi.

⁶ 3

Thomistarum opinionem retinendam.